

Opinia Komitetu Regionów „Efektywność energetyczna w miastach i regionach – różnice między obszarami wiejskimi a miastami”

(2012/C 225/06)

KOMITET REGIONÓW

- Żąda, by efektywność energetyczna stanowiła centralny i integralny element polityki energetycznej i odpowiedni priorytet w hierarchii polityki energetycznej.
- Popiera lepsze powiązanie środków wsparcia finansowego na rzecz efektywności energetycznej i energooszczędności w przyszłych programach finansowych UE.
- Opowiada się za bardziej zdecydowanymi środkami wpływania na zachowania ludzi i wzorce zużycia energii; uważa, że wymaga to kombinacji środków zachęcających i odstraszaających, ukazujących aspekty ekonomiczne, lecz również wyraźniej uwydatniających obowiązkowe wymogi tam, gdzie to konieczne.
- Stwierdza, że obecna polityka koncentruje się na miastach jako miejscach realizacji obecnych celów polityki, jednak podkreśla, że należy się również zająć w szerszy i bardziej skoordynowany sposób problemami i możliwościami obszarów wiejskich w zakresie zużycia i produkcji energii.
- Wzywa władze lokalne i regionalne do dzielenia się dobrymi rozwiązaniami w zakresie efektywności energetycznej i energooszczędności oraz do zwiększania odporności energetycznej przez planowanie i pilotowanie dostarczania ich usług przy minimalnych poziomach pobierania energii.

Sprawozdawca Brian MEANEY (IE/EA), członek Rady Hrabstwa Clare oraz Władz Regionu Środkowozachodniego

Dokument źródłowy Wniosek prezydencji duńskiej z 12 stycznia 2012 r.

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

A. Wprowadzenie

1. Podkreśla, że strategia „Europa 2020” słusznie sytuuje efektywną eksploatację energii w centrum działań zmierzających do osiągnięcia celów UE dotyczących inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, co wymaga przestawienia się na gospodarkę efektywnie korzystającą z zasobów. Efektywność energetyczna nie polega na obniżaniu produkcji lub ograniczaniu działalności gospodarczej; chodzi w niej o osiągnięcie takiej samej produkcji przy niższym zużyciu energii na jednostkę produkcyjną. Oznacza to konieczność określenia i wyeliminowania niepotrzebnego zużycia energii, a także znalezienia efektywniejszych metod produkcji.

2. Zauważa z zaniepokojeniem, że według obecnych prognoz do 2020 r. UE osiągnie tylko połowę celu 20 % oszczędności energii pierwotnej. Realizacja założeń strategii „Europa 2020” wymaga skoordynowanego wysiłku na wszystkich szczeblach – unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Efektywność energetyczna zaliczana jest do najważniejszych priorytetów i wymaga bardziej zdecydowanych strategii politycznych na wszystkich poziomach.

3. Jeszcze raz stwierdza, że do osiągnięcia celów w zakresie zrównoważonego charakteru, konkurencyjności i bezpieczeństwa dostaw energii UE musi podejmować solidarne i skuteczne działania polegające na definiowaniu i stosowaniu zarówno dostępnych, jak i nowych technologii, a także na zachęcaniu do zmiany zachowań, która sprzyjałaby poprawie efektywności energetycznej. W tym kontekście UE powinna w krótkim i średnim okresie dać pierwszeństwo wdrażaniu technologii, które byłyby skuteczniejsze i bardziej konkurencyjne w wymiarze handlowym.

4. Podkreśla, że m.in. za pośrednictwem lokalnych i regionalnych podmiotów prowadzących działalność energetyczną miasta, regiony i samorządy lokalne odgrywają kluczową rolę w ułatwianiu i wspieraniu efektywniejszego zużycia energii oraz w stanowieniu przepisów w tym zakresie zarówno we własnej działalności i infrastrukturze, jak i w odniesieniu do odbiorców i wytwórców energii. Realizacja tego celu wymaga zdaniem KR-u, by samorządy dysponowały odpowiednimi środkami finansowymi i większym wsparciem, pozwalającymi im działać na rzecz lepszej efektywności energetycznej.

5. Podkreśla rolę administracji lokalnej i regionalnej w służeniu przykładem, przyciąganiu inwestycji i tworzeniu miejsc pracy. Wzywa UE do stworzenia i propagowania mechanizmów zapewniających wsparcie dla opracowywania lokalnych i regionalnych planów na rzecz efektywności energetycznej, które przyczyniłyby się do osiągnięcia krajowych i europejskich celów w zakresie energii, jak też dla usprawnienia systemów informacyjnych dotyczących kwestii energetycznych.

6. Popiera proklamowaną przez ONZ inicjatywę Międzynarodowego Roku Zrównoważonej Energii dla Wszystkich Ludzi, ponieważ jest ona doskonałą okazją, by zwrócić uwagę na szczeblu lokalnym, krajowym, regionalnym i międzynarodowym na znaczenie usprawnień w zakresie efektywności energetycznej oraz energii ze źródeł odnawialnych. Brak możliwości korzystania z czystej, przystępnej cenowo energii pochodzącej z niezawodnych źródeł utrudnia zrównoważony rozwój ludzkości, społeczeństwa i gospodarki oraz stanowi poważną przeszkodę na drodze do realizacji milenijnych celów rozwoju. Działaniom zmierzającym do całkowitego przestawienia gospodarki energetycznej na źródła odnawialne muszą towarzyszyć zwiększone starania na rzecz ograniczenia zużycia energii i poszukiwanie nowych źródeł energii, co prowadzi także do zmniejszenia zależności od importu paliw kopalnych.

7. Odnotowuje ponadto, że ponieważ gospodarki Indii i Chin dopiero się „rozgrzewają”, prognozuje się, iż do 2035 r. zapotrzebowanie Chin na energię podskoczy o 75 %⁽¹⁾. Związany z tym wzrost rywalizacji o energię importowaną obecnie przez UE mógłby skutkować pojawieniem się wyzwań w zakresie dostaw, dystrybucji i kosztów, które mogą mieć poważne, wieloaspektowe konsekwencje o charakterze gospodarczym i społecznym. Aby zareagować na tę sytuację, należy opracować konkretne i wykonalne plany działania, których celem będzie jak najszybsze doprowadzenie do pokrycia zapotrzebowania energetycznego przy pomocy dostępnych na miejscu odnawialnych źródeł energii. W pracach nad takimi planami powinny uczestniczyć władze miejskie, regionalne i lokalne.

8. Zwraca uwagę, że nie wykorzystuje się potencjału społecznych korzyści, które może przynieść realizacja w gminach i regionach projektów na rzecz ekologizacji. Podkreśla w tym kontekście, że Komisja Europejska i rządy państw członkowskich powinny przeznaczyć znaczne środki na zwiększanie efektywności energetycznej budynków publicznych.

9. Odnotowuje trwającą aktualnie debatę poświęconą dyrektywie w sprawie efektywności energetycznej oraz zwraca się z apelem o przyjęcie ambitnego tekstu o zdecydowanej wymowie. Z punktu widzenia regionów i miast poprawa efektywności energetycznej i ograniczenie zużycia energii oznaczają same korzyści: mogłyby one zmniejszyć swoją zależność od importowanych paliw, stworzyć w lokalnej gospodarce nawet 2 mln miejsc pracy dzięki pracom budowlanym i modernizacyjnym⁽²⁾ oraz zapewnić gospodarstwom domowym znaczne oszczędności na rachunkach za energię. Ponadto UE mogłaby jeszcze bardziej obniżyć własne emisje gazów cieplarnianych i postawić sobie w tym zakresie jeszcze bardziej ambitne cele. Proponowana dyrektywa stanowi zatem pierwszy krok na drodze do złagodzenia obecnego kryzysu. Nie jest ona jednak wystarczająca, ponieważ zdefiniowano w niej przede wszystkim cele o charakterze gospodarczym, czyli zmniejszenie importu ropy

⁽¹⁾ Światowy Raport Energetyczny Międzynarodowej Agencji Energetycznej z 2011 r.

⁽²⁾ Komisja Europejska.

naftowej i gazu z krajów trzecich oraz skierowanie tych miliardów euro w stronę gospodarek UE, natomiast nie opracowano jednocześnie dostatecznie konkretnych koncepcji koniecznego, szeroko zakrojonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych. Decydujące znaczenie ma przy tym to, by umożliwić państwom członkowskim działanie odpowiednio dostosowane do ich konkretnej sytuacji i w ten sposób zapewnić dobór środków, które będą najbardziej skuteczne dla każdego kraju.

10. Wyraża w tym kontekście szczególne ubolewanie w związku z brakiem spójnej, długofalowej wizji modernizacji mieszkalnych zasobów budowlanych wymagających renowacji oraz brakiem wyraźnych i konkretnych zobowiązań finansowych ukierunkowanych na pomoc władzom lokalnym i regionalnym w promowaniu inwestycji w efektywność energetyczną na szczeblu lokalnym i regionalnym. Ważne jest, by w związku z tym mieć na uwadze różnicę między celami z punktu widzenia społeczeństwa a celami z punktu widzenia przedsiębiorstw. Na poziomie przedsiębiorstwa modernizacja budynku opiera się na założeniach ekonomicznej wykonalności, natomiast na poziomie publicznym trzeba umożliwić osiągnięcie celów społecznych.

11. Zaleca, by UE wzmocniła systemy informacyjne dotyczące efektywności energetycznej, obejmujące informacje na temat krajowej i regionalnej polityki w zakresie efektywności energetycznej, systemy oceny oszczędności na szczeblu regionalnym, wskaźniki efektywności energetycznej, bazy danych zawierające standardowe sposoby pomiarów oszczędności będące w użyciu, wykaz sprawdzonych rozwiązań, wzorce działań itp. Zgadza się z opinią europejskiego stowarzyszenia samorządów lokalnych Energy Cities, zdaniem którego „kluczowe znaczenie” z punktu widzenia realizacji proponowanych środków ma ich finansowanie. Ponadto KR odnotowuje, iż proponowana dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej nie określa wiążących celów, nie przewiduje odpowiednich procedur kontrolnych oraz oferuje łatwe do wykorzystania klauzule opt-out. Dlatego przyjmuje z zadowoleniem starania polskiej i duńskiej prezydencji, by uwzględnić jeszcze we wniosku niezbędne środki w zakresie finansowania oraz inne brakujące elementy. KR popiera starania prezydencji duńskiej o osiągnięcie politycznego kompromisu, dzięki któremu władze będą mogły dalej podejmować działania na rzecz zwiększania efektywności energetycznej swych budynków z uwzględnieniem warunków lokalnych i regionalnych w poszczególnych państwach członkowskich. Ze szczególnym zadowoleniem należy przyjąć propozycję nałożenia na przedsiębiorstwa energetyczne obowiązku uzyskiwania co roku średnio 1,5-procentowych oszczędności energii.

12. Podkreśla, że efektywności energetycznej nie da się osiągnąć wyłącznie drogą ustalanych centralnie, sztywnych środków, które nie uwzględniają warunków lokalnych i regionalnych w państwach członkowskich. Dlatego apeluje, by stworzyć możliwości stosowania alternatywnego podejścia do realizacji celów w zakresie oszczędzania energii pod warunkiem, że osiągnięty zostanie ten sam poziom zmniejszenia zużycia energii, oraz aby gminy i regiony mogły proponować strategie na rzecz oszczędności energii.

13. Stwierdza, że tematyka energii w UE ulega coraz większej fragmentacji zarówno w polityce, jak i w zapatrywaniach. Problematyka ta analizowana jest w podziale na sektory (transport, budownictwo itp.), przez co traci się z oczu kwestie

dysproporcji terytorialnych oraz różnic w zakresie zagospodarowania przestrzennego, a także potencjału, którego uwzględnienie niezbędne jest do dalszego rozwoju Unii.

14. Apeluje o opracowanie odpowiednich rozwiązań w zakresie zarządzania energią i oszczędności energii, które towarzyszyłyby działaniom na rzecz poprawy efektywności energetycznej. Wzywa także do ustalenia celów w zakresie zarządzania energią i oszczędności energii, by pomóc w realizacji celów ograniczenia zużycia energii w ramach działań służących poprawie efektywności energetycznej, a nawet umożliwić przekroczenie tych celów.

15. Zwraca się do prezydencji duńskiej o uznanie roli władz lokalnych i regionalnych w realizacji celów w zakresie efektywności energetycznej zapisanych w strategii „Europa 2020”. W obecnej wersji projektu dokumentu negocjacyjnego Rady dotyczącego przyszłości dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej oraz w opublikowanym przez Komisję Europejską planie działania w dziedzinie energii na rok 2050 niemal w ogóle nie wspomina się o władzach lokalnych i regionalnych. Ponadto uważa, że zmienione krajowe programy reform oraz zalecenia dla poszczególnych krajów powinny silniej odzwierciedlać zobowiązania przyjęte w dziedzinie efektywności energetycznej.

16. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę dotyczącą finansowania „Inteligentna Energia – Europa” oraz podejmowane w jej ramach wysiłki zmierzające do pokonania barier rynkowych. Inicjatywa ta powinna koncentrować się na promowaniu działań na rzecz zmiany zachowań. Apeluje jednak o większą determinację w rozpowszechnianiu wyników tej inicjatywy i płynących z niej zaleceń (informowanie, ustawodawstwo itp.) w całej UE, a także o zagwarantowanie finansowania tej inicjatywy lub programów, które ją zastąpią, na lata 2014–2020.

17. Zwraca uwagę na następujące kwestie, które wiążą się ze szczególnym terytorialnym wymiarem omawianych zagadnień:

- Na obszarach wiejskich w UE korzysta się ze źródeł energii powodujących większe zanieczyszczenie, w związku z czym należy szczególnie wspierać zastępowanie silnie zanieczyszczających paliw kopalnych przejściowo paliwami kopalnymi generującymi mniejsze zanieczyszczenia, a następnie przede wszystkim energią ze źródeł odnawialnych.
- Pomimo nadrabiania zaległości poziom rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich wciąż sytuuje się poniżej średniej UE, zwłaszcza w porównaniu z obszarami miejskimi. Różnica między obszarami wiejskimi i miejskimi szczególnie mocno zarysowuje się w Europie Środkowej i Wschodniej. Jest to zjawisko tym bardziej niepokojące, że dysproporcje wzrosły w latach 2000–2007 ze względu na szybki rozwój wielkich miast i stolic.

B. Miasta oraz samorządy lokalne i regionalne

18. Ponawia swój apel o lepsze wyważenie kwestii dotyczących obszarów miejskich i wiejskich w ramach zrównoważonej polityki energetycznej w całej UE, a także podkreśla konieczność wykorzystania potencjału obszarów wiejskich na rzecz realizacji celów w zakresie efektywności energetycznej, zapisanych w strategii „Europa 2020”. Obszary wiejskie rzeczywiście charakteryzują się znacznym potencjałem zarówno w dziedzinie

wytwarzania energii, jak i w kwestii zmniejszania jej zużycia – znaczne powierzchnie na potrzeby farm wiatrowych lub elektrowni słonecznych dostępne są jedynie na wsi. Jednocześnie współczesne rolnictwo wymaga dużej ilości energii, by mogło funkcjonować. O możliwościach oszczędzania energii i poszukiwaniu jej nowych źródeł jednak zazwyczaj się zapomina.

19. Zwraca uwagę na znaczne różnice między obszarami miejskimi a wiejskimi. Efektywność energetyczna na obszarach wiejskich jest całkowicie niezadowalająca i wymaga niezwłocznych działań. Wiejskie gospodarstwa domowe i małe przedsiębiorstwa na tych obszarach niejednokrotnie znajdują się w niekorzystnej sytuacji pod względem zużycia energii, zwłaszcza z uwagi na charakter gospodarstw domowych i jakość zasobów budowlanych. Budynki na wsi są znacznie starsze, a ich modernizacja jest dla właścicieli kosztowniejsza i często niewykonalna. Jedną z przyczyn jest gęstość zaludnienia: w przypadku systemów dociepleń jednorodzinnych domów wiejskich nie można liczyć na takie same korzyści skali, jak w budynkach miejskich zamieszkiwanych przez wielu lokatorów. Dotyczy to – w różnym stopniu – wszystkich państw członkowskich i oznacza proporcjonalnie wyższe koszty energii na obszarach wiejskich, gdzie dochód na jednego mieszkańca jest 21–62 % niższy niż na obszarach miejskich ⁽³⁾.

20. Zwraca uwagę na fakt, że w dziedzinie energii polityka unijna kieruje się jednak potrzebami wielkich miast. Inwestorzy swoją uwagę nadal skupiają niemal wyłącznie na infrastrukturze zaprojektowanej z myślą o obszarach miejskich.

21. Podkreśla, że na obszarach wiejskich i w oddalonych regionach za dostęp do energii zazwyczaj trzeba więcej zapłacić. Ponadto mamy tam do czynienia z niższą efektywnością energetyczną z uwagi na niewielkie rozpowszechnienie czystych technologii i nieskuteczne docieplenia. KR apeluje zatem o zapewnienie odpowiednich rozwiązań administracyjnych i finansowych, które umożliwiłyby obszarom wiejskim w całej UE nadrobienie zaległości w tym zakresie w stosunku do obszarów miejskich, a zwłaszcza o wykorzystanie potencjału, jaki niosą Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i jego inicjatywa LEADER. Liczne sprawdzone rozwiązania i projekty pilotażowe w całej UE dowiodły już wyraźnie, że obszary wiejskie dysponują potencjałem pozwalającym na zaspokojenie własnych potrzeb energetycznych z różnych źródeł, takich jak źródła energii niepowodujące emisji gazów cieplarnianych i neutralne pod względem emisji dwutlenku węgla, biomasa, ogniwa paliwowe itp.

22. Uważa, że przy udzielaniu wsparcia ze środków EFS na rzecz budowania potencjału, zwłaszcza w przypadku doskonalenia umiejętności pracowników, które mogą dotyczyć także korzystania z tradycyjnych technik z użyciem materiałów charakterystycznych dla danego regionu, należy uwzględnić zróżnicowane potrzeby obszarów miejskich i wiejskich, tak by pracownicy z tych ostatnich nie pozostawali w tyle. W przeciwnym wypadku skutkowałyby to niedoborem wykwalifikowanej kadry potrzebnej do wdrażania technologii właściwych dla obszarów wiejskich i zwiększałyby przepaść pomiędzy tymi obszarami w kwestiach dotyczących energii.

23. Podkreśla, że strategia edukacyjna może odegrać znaczną rolę w podnoszeniu wiedzy na temat efektywności energetycznej i przyczyniać się do koniecznych zmian zachowań

ludzi. Sugeruje, by przeprowadzić porównanie obecnych inicjatyw edukacyjnych, tak by określić najlepsze metody i opracować programy nauczania, które wprowadzałyby treści związane ze zrównoważonym rozwojem na najwcześniejszych etapach kształcenia formalnego. Ponadto wzywa do tego, by w kolejnym programie „Erasmus dla wszystkich” opracować „sojusze na rzecz wiedzy” między uczelniami a „zielonymi przedsiębiorstwami”, po to by sporządzić nowe programy studiów dotyczące innowacji i uzupełniania brakujących umiejętności w zakresie efektywności energetycznej i energooszczędności.

24. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne mogą się przyczynić do poprawy efektywności energetycznej także poprzez uwzględnianie czynników środowiskowych w zamówieniach publicznych. Z zadowoleniem przyjmuje przedstawiony przez Komisję Europejską wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie zamówień publicznych ⁽⁴⁾. We wniosku tym przewiduje się, że w zamówieniach publicznych władze lokalne i regionalne mogą brać pod uwagę czynniki środowiskowe, w tym efektywność energetyczną. Należy zachęcać władze lokalne i regionalne, by przedstawiane oferty oceniały według podejścia MEAT (oferta najkorzystniejsza ekonomicznie), tak aby uwzględniane były oszczędności energii w całym cyklu procedury udzielania zamówienia.

C. Konsumenci

25. Podkreśla także wymiar społeczny omawianej kwestii, gdyż ubóstwo energetyczne może szczególnie dotkliwie uderzać w grupy o niższych dochodach. Przyczyny i skutki ubóstwa energetycznego znacznie różnią się także na obszarach miejskich i wiejskich, co trzeba wziąć pod uwagę, opracowując odpowiednie środki, i co niekiedy jest skorelowane z ogólną efektywnością energetyczną danych krajów czy regionów.

26. Apeluje o wprowadzenie środków, które umożliwiłyby konsumentom w kontaktach z wytwórcami/dostawcami negocjowanie określonych korzyści w zamian za modyfikację schematów korzystania z energii, tzn. jeśli odbiorcy indywidualni zgodzą się korzystać z energii poza szczytem zapotrzebowania, należy ich wesprzeć i sprawić, by uzyskali rabaty właściwe dla odbiorców hurtowych. Analogicznie należy popierać wdrażanie zaawansowanych technologii inteligentnych sieci do pomiaru zużycia i rozliczeń, gdyż jest to działanie na rzecz pożytku publicznego, umożliwiające zwiększenie efektywności energetycznej dostawców (poprzez skuteczne zarządzanie siecią, lepsze utrzymanie sieci, sprzętu itp.) oraz konsumentów (poprzez zwiększenie wiedzy na temat stanu licznika, rozliczeń, umów z operatorami, usług w sieci, inteligentnej interaktywnej konsumpcji itp.). Ponadto nie wolno tolerować żadnego oporu ze strony branży i należy przyspieszyć wprowadzanie tego systemu w terminie wcześniejszym niż zostało to ustalone. Trzeba przy tym zadbać, by instalowanie zaawansowanych urządzeń pomiarowych nie wiązało się z dużymi podwyżkami opłat ponoszonych przez konsumentów.

27. Przyjmuje z zadowoleniem odnowienie i kontynuację programu znakowania Energy Star związane z wnioskiem dotyczącym programu znakowania efektywności energetycznej urządzeń biurowych i zauważa, że we wniosku dotyczącym rozporządzenia COM(2012) 109 final przewidziano odnowienie umowy w sprawie Energy Star w związku z decyzją Rady dotyczącą zawarcia Umowy między rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki a Unią Europejską w sprawie koordynacji programów

⁽³⁾ Eurostat.

⁽⁴⁾ COM(2011) 896 final.

znakowania efektywności energetycznej urządzeń biurowych (COM (2012) 108 final. Należy zachęcać do korzystania z programu Energy Star. Stwierdzono, że wysokie koszty energii będą zachęcać do kupowania urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej. Ponadto Komisja powinna rozważyć oznakowanie, które wskazywałoby energochłonność produkcji.

D. Finansowanie

28. Nawiązując do swojej opinii w sprawie zmiany klimatu i przyszłego budżetu UE⁽⁵⁾, podtrzymuje wyrażone w niej zaniepokojenie obserwowaną w dalszym ciągu koncentracją na środkach oszczędnościowych, która w kontekście przyszłego budżetu UE na lata 2014–2020 przesłania wszelkie kwestie odnoszące się do gospodarki realnej, zwłaszcza pilną konieczność zwiększenia budżetu UE na finansowanie lokalnych i regionalnych inwestycji na obszarach miejskich i wiejskich, dotyczących zrównoważonej energii, o co KR zabiegał w swoich wcześniejszych opiniach. Komitet przyjmuje jednak z zadowoleniem fakt, iż we wspólnych ramach strategicznych⁽⁶⁾ „przejście na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach” zostało uznane za priorytet inwestycyjny. Tym niemniej pragnie podkreślić, że choć fundusze objęte wspólnymi ramami strategicznymi służą mają przewyższyć określonych wyzwania o charakterze regionalnym, należy również zapewnić równowagę między zrównoważoną produkcją a efektywnością energetyczną.

29. Żąda, że Rada nie uznała możliwości powiązania finansowania z celami, np. krajowych środków finansowych na rzecz efektywności energetycznej, za rozwiązanie, które należałoby włączyć do przepisów dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej. Podkreśla konieczność zdecydowanego promowania roli Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) za pośrednictwem krajowych i lokalnych instytucji kredytowych, aby finansować inwestycje w efektywność energetyczną.

30. Zwraca się do prezydencji duńskiej z apelem, by zadbała o powiązanie przyszłych dotacji na rzecz środków służących zwiększaniu sprawności ogrzewania i chłodzenia powierzchni z odzwierciedlonymi w pomiarach oszczędnościami zużycia energii w poszczególnych obiektach.

31. Wzywa Komisję Europejską, by w przyszłym budżecie UE przewidziała potrzeby związane z dyrektywą w sprawie efektywności energetycznej i zadbała o przyznanie wystarczających środków na kwestię efektywności energetycznej w mieszkalnictwie na obszarach wiejskich.

32. Zwraca uwagę na fakt, iż istotnym problemem w przypadku obszarów wiejskich jest zdolność samorządów lokalnych i regionalnych do korzystania z przewidzianych już środków finansowych:

— mechanizmów finansowych (ELENA itp.) oraz funduszy na rzecz efektywności energetycznej (EFEE itp.);

⁽⁵⁾ Opinia rozpoznawcza w sprawie: „Włączanie problematyki zmiany klimatu do wszystkich obszarów polityki a przyszły budżet UE” (CdR 104/2011).

⁽⁶⁾ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS, Funduszu Spójności, EFRROW oraz EFMR objętych zakresem wspólnych ram strategicznych (COM(2011) 615 final).

— z doświadczeń bieżącego okresu finansowania wynika, że środki w ramach funduszy strukturalnych z przeznaczeniem na efektywność energetyczną nie mogą, z wielu różnych przyczyn, zostać w pełni wykorzystane; dlatego w ramach finansowych na lata 2014–2020, w których przewidziano nawet wyższy udział środków na efektywność energetyczną, trzeba zwrócić uwagę na to, by ułatwić dostęp do tych środków władzom lokalnym i regionalnym.

33. Podkreśla, że istnieją też inne narzędzia finansowe, takie jak umowy o poprawę efektywności energetycznej, partnerstwa publiczno-prywatne oraz krajowe i regionalne fundusze na rzecz efektywności energetycznej, które wspierają prace w zakresie efektywności energetycznej w sytuacji, gdy środki publiczne są coraz bardziej ograniczone. W chwili obecnej, kiedy to musimy się liczyć z ograniczonymi zasobami publicznymi, a wiele małych i średnich przedsiębiorstw boryka się z trudnościami, szczególną uwagę należy poświęcić optymalnemu zrównoważeniu wydatków z budżetu UE przeznaczonych z jednej strony na wielkie projekty infrastrukturalne, a z drugiej – na zdecentralizowane wytwarzanie energii, które stanowi esencję zagadnień energetycznych na obszarach wiejskich. Wzywa również UE do promowania i uregulowania na poziomie europejskim roli przedsiębiorstw oferujących usługi energetyczne jako podmiotów finansujących inwestycje w efektywność oraz umożliwienia im dostępu do przeznaczonych na ten cel środków europejskich.

34. Uważa, że aby poprawić dostęp do finansowania, potrzebne są instrumenty, które pomogłyby konsumentom i organom publicznym spełnić wymogi dotyczące współfinansowania, a także opracować innowacyjne plany, które będą atrakcyjne dla kredytodawców.

35. Przypomina, że ankieta przeprowadzona na początku 2010 r. przez Platformę Monitorowania Strategii „Europa 2020” wykazała, że lokalne i regionalne inicjatywy są zazwyczaj wielosektorowymi, zintegrowanymi działaniami, które przyczyniają się jednocześnie do zwiększenia konkurencyjności, wzrostu i zatrudnienia. Realia te powinny zatem znaleźć odpowiednie odzwierciedlenie w przyszłym projekcie budżetu UE.

36. Apeluje o zapewnienie samorządom lokalnym i regionalnym możliwości uwzględnienia zagadnień efektywności energetycznej w wymogach w zakresie planowania przestrzennego na obszarach wiejskich i w miastach.

E. Logistyka

37. Pragnie podkreślić, jak istotne znaczenie ma rozwijanie ogólnounijnych systemów logistycznych, takich jak środkowo-europejski system logistyczny (CELS), które mogłyby zapewnić poprawę efektywności transportu towarowego. Oznaczałoby to stworzenie jednolitego systemu odwzorowania łączącego w jednym ujęciu wszystkie rodzaje transportu w Europie, począwszy od szlaków kolejowych i drogowych, poprzez korytarze powietrzne, aż po drogi morskie i szlaki żeglugi śródlądowej.

38. Uważa, że CELS mógłby zapewniać odwzorowanie wizualne i wsparcie w zakresie analizy kosztów z myślą o promowaniu ekologicznego, oszczędnego i skutecznego połączenia transportu intermodalnego. Byłby on dostępną on-line bazą transportu towarowego, w której mogłyby się rejestrować

przewoźnicy w transporcie drogowym, kolejowym, lotniczym, śródlądowym i morskim, dzięki czemu stałby się najbardziej kompleksowym zbiorem danych obejmującym wszystkich przewoźników towarowych. Taki system może również wskazywać szlaki odpowiadające potrzebom transportu kombinowanego, pozwalając tym samym na wybór najkrótszej możliwej trasy.

39. Podkreśla wartość zintegrowanej, międzysektorowej, zrównoważonej polityki energetycznej dla obszarów wiejskich, która obejmowałaby zarówno zagadnienia efektywności energetycznej w budownictwie, transporcie itd., jak i zdecentralizowaną produkcję energii ze źródeł odnawialnych.

F. Wnioski

40. W tym kontekście uważa, że polityka spójności może stanowić podstawę skoordynowanego podejścia do tego złożonego wyzwania. Wzajemne powiązania między celami strategii „Europa 2020” wymagają, by unijni decydenci polityczni byli świadomi faktu, iż możliwa jest poprawa osiągnięć we wszystkich obszarach strategii „Europa 2020”, jeżeli środki zmierzające do zwiększenia efektywnego korzystania z energii zostaną powszechnie wdrożone w całej UE.

41. Zwraca uwagę na konieczność lepszego wyważenia wewnętrznego i zewnętrznego wymiaru zaopatrzenia UE w energię, promowania badań oraz wdrażania środków na rzecz efektywności energetycznej przynajmniej przy takich samych nakładach inwestycyjnych jak w przypadku nowych rurociągów do transportu paliw kopalnych z krajów trzecich. Ponadto przypomina Komisji Europejskiej, że w kontekście efektywności energetycznej w budownictwie i w transporcie potrzeby inwestycyjne nadal sięgają miliardów euro. Uznania wymaga także kwestia zarządzania energią i oszczędności energii, gdyż jest to część składowa bieżących potrzeb, którą należy się odpowiednio zająć.

42. Ponownie stwierdza, że państwa członkowskie powinny zainicjować proces konsultacji z udziałem podmiotów lokalnych i regionalnych w ramach prac nad krajowymi planami na rzecz efektywności energetycznej (podejście oddolne), co zapewniłoby spójność tych planów z celami oraz środkami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi. Wzywa również do włączenia podmiotów lokalnych i regionalnych na etapie monitorowania, gdyż to one odpowiadają za opracowywanie tych planów.

43. Ponownie zwraca uwagę na inicjatywę „Porozumienie Burmistrzów” będącą namacalnym dowodem zaangażowania samorządów lokalnych na rzecz efektywności energetycznej

oraz przeciwdziałania zmianie klimatu. Stwierdza jednak, że sygnatariusze porozumienia nie stosują wspólnych metod sprawozdawczości. Porozumienie Burmistrzów jest inicjatywą, w której regiony zobowiązane są składać sprawozdania z osiągnięć w zakresie efektywności energetycznej, odpowiadające surowym, wspólnym kryteriom sprawozdawczości (7).

44. Wzywa Komisję, by szybko podjęła działania na rzecz realizacji idei połączonych sieci dystrybucji energii w całej UE. W ten sposób UE może zapewnić wszystkim obywatelom niezawodne dostawy energii. Jest to także istotne z punktu widzenia polityki bezpieczeństwa, aby zmniejszyć zależność Europy od importu paliw kopalnych z państw rządzonych przez reżimy autorytarne.

45. Główne przesłania – działania

KOMITET REGIONÓW

- a) żąda, by efektywność energetyczna stanowiła centralny i integralny element polityki energetycznej i odpowiedni priorytet w hierarchii polityki energetycznej;
- b) popiera lepsze powiązanie środków wsparcia finansowego na rzecz efektywności energetycznej i energooszczędności w przyszłych programach finansowych UE;
- c) opowiada się za bardziej zdecydowanymi środkami wpływania na zachowania ludzi i wzorce zużycia energii; uważa, że wymaga to kombinacji środków zachęcających i odstraszaających, ukazujących aspekty ekonomiczne, lecz również wyraźniej uwydatniających obowiązkowe wymogi tam, gdzie to konieczne;
- d) stwierdza, że obecna polityka koncentruje się na miastach jako miejscach realizacji obecnych celów polityki, jednak podkreśla, że należy się również zająć w szerszy i bardziej skoordynowany sposób problemami i możliwościami obszarów wiejskich w zakresie zużycia i produkcji energii;
- e) wzywa władze lokalne i regionalne do dzielenia się dobrymi rozwiązaniami w zakresie efektywności energetycznej i energooszczędności oraz do zwiększania odporności energetycznej przez planowanie i pilotowanie dostarczania ich usług przy minimalnych poziomach pobierania energii.

Bruksela, 4 maja 2012 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO

(7) http://ec.europa.eu/energy/publications/doc/2012_thinkbooklet.pdf.